

مرکز مجاز امام صادق علیه السلام

جواهر البلاغه

محسنات لفظية - سرقات شعری

جلسه ۸۳

استاد رفعتی

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

محسنات لفظية (مالا يستحيل بالانعكاس)

یعنی جمله به گونه‌ای باشد که از هر طرف خوانده شود فرقی نکند: ربك فكبر.

محسنات لفظية (المواربة)

یعنی کلام به گونه‌ای بیان شود که امکان تغییر در آن باشد:

لقد ضاع (ضاء) شعری علی بابکم - كما ضاع (ضاء) عقد علی خالصه

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

محسنات لفظية (اتلاف اللفظ مع اللفظ)

یعنی اللفظ از یک نوع باشند، در غرابت معنا و نیاز به تأمل: تالله تفتأ تذكر يوسف.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

محسنات لفظية (التسميط)

یعنی سه قسمت از یک بیت، سجع واحدی داشته باشند؛ بخلاف قسمت آخر:

و حرب وردت و ثغر سددت - و عالج شدت علیه الحبالا

مرکز مجاز امام صادق علیه السلام

محسنات لفظية (الانسجام أو السهولة)

يعنى سالم بودن الفاظ و سهولت، استواری و متناسب بودن معانی:

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ما وهب الله لإمرئ هبةً - أفضل من عقله و من أدبه

هما كمال الفتى فإن فقدا - ففقده اللحياء أليق به

محسنات لفظية (الإكتفاء)

يعنى شاعر، چیزی را که واضح و روشن است به دلالت عقلی، از شعر حذف کند:

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

فإن المنية من يخشها - فسوف تصادمه أينما

اقسام سرقت های شعری

۱- نسخ (یا انتحال)، که سرقت محض است.

۲- مسخ (یا إغارة): برخی الفاظ سرقتی بوده و برخی سرقتی نباشد.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

۳- السلخ (یا إمام): سارق، فقط معنا را سرقت کند.